

วิมลวรรณ ส.ค.

ประกาศ

การแต่งตั้งประกาศหัวหน้าเมืองชายทเดฝ่ายควันตค

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

โปรดให้พิมพ์

บมแม่ พ. ศ. ๒๔๖๒

หนังสือสงวน
ห้าม

พระ

ฉันทิกิจจุ.

กิจธรรมพนาท
ขอจูงตำเรือมต

ภรณียผตุงคน
ดูประสิทธิ์ประสงคัพถัม

ฉันทิกิตาโ.

ปวงศาภคิงฆาร
ขอจูงตำเรือพัน

ชนธารอยเนกนันต์
มนมุงบำรุงพลัง

ฉันทิชยโส.

ยศศักดิ์แดงอำนาจ
ขอจูงตำเรือคัง

จรรยาปรุทานขตั้ง
คนขวยข่านวย เทอญ

กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์
พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

นางพระ

ประกาศคราวเสด็จประพาส
หัวเมืองฝั่งทะเลไทยปากตะวันตก

เมื่อปีมแมเอกศก จุติศักราช ๑๒๒๓ พ.ศ. ๒๔๐๒

ด้วยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ
จอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม ขอประกาศแก่
คนทั้งปวงที่ควรจะได้ ฟังคำประกาศนี้เป็นสำคัญ
ว่าบัดนี้เราพระเจ้ากรุงสยามกับเจ้านายต่างกรมผู้
ใหญ่หลายพระองค์ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท
แดพระองค์อื่น ๆ กับขุนนางผู้ใหญ่หลายนาย เจ้า
พระยาศรีวิชัยวงศ์สมุทรพระกตาทิโหมแต่อื่น ๆ มี
ประโยชน์จะใคร่พา กัน ไปเที่ยวเยี่ยมเยือนเมือง
ต่าง ๆ ในฝั่งทะเลไทยข้างตะวันตกนานประมาณ ๒๗
วัน ๒๘ วันในเดือน ๘ ปีมแมเอกศกนี้ เราพระ

เจ้ากรุงสยามขอมอบอำนาจในราชกิจที่จะรักษา
 พระนครแต่บังคับคดีของราษฎร แด่ราชการ
 แผ่นดินตามเหตุต่างๆ ไว้แต่พระบาทสมเด็จพระ
 ปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ทรงปรึกษากับพระเจ้าพี่ยา
 เชอ กรมสมเด็จพระเดชาดิศร แด่พระเจ้าพี่ยาเชอ
 กรมพระพิทักษ์เทเวศร์ พระเจ้าน้องยาเชอ กรม
 หลวงเทเวศร์วชิรนทร์ กรมหลวงดรรพศิษฐ์
 ปรีชา พระเจ้าตูกยาเชอ กรมหมื่นมเหศวร
 ศิววิลาส แด่เจ้าพระยานิกรบดินทร์มหินทรมหา
 กัตยานมิตรที่สมุหนายก เจ้าพระยาวรวงษ์มหา
 โทษาธิบดีที่พระคลัง เจ้าพระยายมราชชาติ
 เต๋นางคนอุปดินทร์ เจ้าพระยาพลเทพสรรพต
 เต๋พเต๋นาบดี เจ้าพระยาธรรมราชาภิกรณ์ เจ้าพระยา
 มุขมนตรี เต๋นาบดีทั้ง ๒ พระยามหาอำมาตย์
 พระยาสุรเต๋นา พระยาเต๋นาธิเบศร์ พระยา
 พิไชยบรินทรา พระยามณฑัยรบาท พระยา

ดึงหราชอาณาจักรไทย พระยาเพ็ชรพิไชย ขุนนาง
 ผู้ใหญ่ ๗ นาย ให้การตกลงในเวลาเดียวกัน
 แล้ว แล้วให้มีพระบรมราชโองการสั่งให้เป็น
 เสรีไปทุกประการเถิด ทว่าเราพระเจ้ากรุง
 สยามจะได้ก่อกบฏถึงกรุงเทพมหานคร ในระหว่าง
 นั้การปกครองทางปวงซึ่งเป็นราชการแผ่นดินอย่า
 ให้ไปขัดกันค้างอยู่ ด้วยอ้างว่าเสด็จไม่อยู่ที่ดี
 คอยต่อเสด็จมาเถิดก็ดี จะบอกออกไปกราบ
 ทูลพระกรุณาก่อนก็ดี ว่าไม่ได้ อย่าให้ใช้
 ตามคำวาท่าพาโตโตคลุมเครือได้ อย่างนี้เป็นอัน
 ชาติ ถ้าใครใช้ให้คนทงปวงฟังรู้วาคนนนเขื่อน
 แชนเองอย่าให้เชื่อถือ ราชการใด ๆ เป็นการ
 แผ่นดินซึ่งจะต้องทูลขอของให้ในหลวงตั้งเป็นสิทธิ
 ชาติ การอันนั้นให้กราบทูลในพระบาทสมเด็จพระ
 พระบิณฑกตาเจ้าอยู่หัวให้ตั้ง ก็เป็นสิทธิชาติได้
 เหมือนกัน ราชการอื่น ๆ ทุกตำแหน่งซึ่งเป็น

การเล็กน้อยถ้าจะกราบทูลฉลองในพระบาทสมเด็จพระ
 พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ฤๅจะชุมนุมกันปรึกษา
 ก่อนจะดำเินมากฤๅจะช้าเสียเวลาไป ก็ให้พระเจ้า
 พี่ยาเธอกรมสมเด็จพระเดชาดิศร กรมพระพิทักษ์
 เทเวศร์ เจ้าพระยานิกรบดินทร์ เจ้าพระยา
 รวินฉมมหาโกษาธิบดี ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งใดเข้ามา
 ประจําของอยู่ในพระบรมมหาราชวังศาลการเทียบ
 เคียงกับพระราชกำหนด แดแบบอย่างที่เคยแต่ควร
 แก่เหตุแต่ปรึกษากันแต่ต้องสามแต่ตั้งไปก่อนให้
 ดำเินแล้วจึงกราบทูลฉลองแต่พระบาทสมเด็จพระ
 พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ฤๅแต่ขอแต่นามตั้งบวง
 ค้อภายหลังก็ได้ สุดแต่ให้การที่ควรจะให้ดำเิน
 ทุกอย่างทั้งบวงนั้นดำเินทั่วไปให้ทันกาลทันเวลา
 ที่ควร อย่าให้ค้างคางขวางขัดอยู่เสียเวลาไป
 โดยใช่เหตุ เมื่อมีพระบรมราชโองการถามถึง
 ของท่านที่ออกนามมานั้น บังคับบัญชาประการใด

ให้ข้าราชการทุกตำแหน่งฟังความให้เข้าใจแน่นอน
แล้วจึงทำคามทุกสิ่งทุกประการ อย่าว่าต้อง
ตำแหน่งแต่ผิดตำแหน่งในบังคับบัญชาท่านที่ออก
นามมาแต่ฉนั้น.

ถ้อยความโรงคัดแต่งารงานทุกแห่ง ก็ให้
ว่าให้ทำอยู่ตามเคยทุกอย่างทุกแห่ง อย่าให้ขัด
ขวางแต่ดุดหย่อนไป การจับจ่ายคนแต่สิ่งของ
ทุกคั้งก็ให้จ่ายอยู่ตามเคย อย่าให้ผิดว่าต่อ
แต่ตั้งกับจึงจะจ่าย ถ้าการไม่เคยจ่ายเมื่อมี
เหตุขึ้นจะต้องจ่ายเป็นเงินเป็นทองมากมายเป็นการ
แปดก ถ้าพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
แต่กรมสมเด็จพระเดชาดิศร เจ้าพระยาจักร
บดีนทรมหินทรมหากัศยานมิตร เจ้าพระยา
รวังษ์มหาโกษาธิบดี เจ้าพระยาอมราช เจ้า
พระยาพดเทพ เจ้าพระยาธรรมาชิกรณ แด
พระยาราชนิกัลยพนักงานพระคลังมหาสมบัติ พร้อม

กันบังคับให้จ่ายก็จ่ายไปได้ แต่ถ้ามืดของมีศุภราว
จะบอกออกไปให้ทราบจึงบอกออกไปให้ทราบ
ฤๅถ้ายังไม่ร้อนรอนหนักก็ให้บอกถดของออกไป แต่
การจ่ายตามเคยนั้น อย่าให้ขัดขวางทุกสิ่งทุก
ประการ.

ความฎีการาชฎรมา ร้องกล่าวโทษขุนโรงขุน
ศาล ให้กรมหมื่นมหิศวรศิววิลาส รับดูแลเอา
มาว่ากล่าวในศาลกรมล้อมพระราชวัง ได้ความ
ประการใดให้ทราบเรียนเจ้าพระยา ธรรมาธิกรณ์
ตัดสินชี้ขาดไปให้แล้ว อย่าให้รอกคอยอยู่ทุ
ดของเดย

การในหัวเมือง น้ำ พิพัฒน์ดีดยา แด เมือง ดาว
เมืองเขมร ประเทศราชชั้นกรมมหาดไทยทั้งปวง
ถ้ามีใบบอกลงมาประการใดด้วยข่าวราชการเมือง
ญวนฤๅ ๑๒ พันนาแต่อื่น ๆ ฤๅด้วยความใด ๆ
ก็ให้เจ้าพระยา นิกร บดินทร์ ปฤกษา กับเจ้าพระยา

มุขมนตรี พระยามหาอำมาตย์แด่พระยาศรีสุนทร
 ราชเสนา ตามการในพระบรมมหาราชวัง พระ
 บวรราชวัง แด่กรมมีทองคำ โค้ดอบบั้งคับ
 บัญชาไปเกิด เมื่อควรจะดำเนินพระบรมราช
 โองการ ก็ให้ใช้แต่หนังสือเจ้าพระยานิกรบดินทร์
 บั้งคับไปก่อนว่า ให้แข็งแรงให้เขาทำตามให้ได้
 ถ้อยความใครฟ้องใครในบ้านใด เมืองใดก็จงคิด
 อานกั้นให้ไปเอาตัวจำเตยมา ฤๅจะตั้งให้เขาหลวง
 ฤๅหัวเมืองอื่นชำระก็ตาม ถ้าเกิดโจรผู้ร้ายปล้น
 ฤๅกระบด ก็ให้กราบทูลพระบาทสมเด็จพระปิ่น
 เกตุเจ้าอยู่หัว แด่ปลุกษาเสนาบดีแด่กรับแต่ง
 กองจับไปจับให้ทันที่วงที่อยู่รอช้า เมื่อการอัน
 ควรจะบั้งคับบัญชาอันใดออกไปหัวเมือง ก็จงใช้
 หนังสือเสนาบดีออกไปเกิด การในหัวเมืองขึ้น
 กดาโหมชั้นใน คือเมืองเพชรบุรี เมืองราชบุรี
 เมืองกาญจนบุรี แด่เมืองชั้นต่าง ๆ ตลอดเมือง

นครเขื่อนขันธ์ เมืองประทุมธานี ถ้ามีเหตุควร
 บังคับบัญชาด้วยราชการฤๅด้วยความประการใด
 ก็ให้พระยาสุรเสนาไปฤๅกับพระยาศรีธรรมราช
 พระยาเสนาธิบดี แล้วมีตราพระคชสีห์น้อย
 บังคับไปเถิด โดยการค้ายกับที่หาได้ในมหา
 ไทยนั้น ตัวพระยาสุรเสนาจงไปรักษาเมืองนคร
 เขื่อนขันธ์อยู่กว่ากระบวนทัพไปจะกลับมา ฝ่าย
 การช่างกรมท้าวหน้ ถ้ามีชาวมาแต่ต่างประเทศ
 ประการใด ว่าด้วยญวนรบกับฝรั่งแล้ว ฤๅชาว
 แขกเมืองจะมาแต่อื่น ๆ ถ้ามีเรือกลไฟกลับมา
 แต่ทางที่เราพระเจ้ากรุงสยามไปนั้นแต่จะ กลับไป
 ตาม ก็จงบอกความออกไปให้ทราบทั้งชาวคราว
 ราชการในพระนครแต่ในพระราชวังแต่หัวเมืองทั้ง
 ปวงนั้นเถิด ถ้ามีเรือรบทุกเมืองเดนมาร์ก ฤๅ
 เมืองหันเตี้ยตึกในเยอรมันมาเป็ดยันต์สัญญา ก็จง
 ให้เจ้าพระยาวิจิตรมาตราหาโกษาธิบดี ว่าหาฤๅกับ

ทูตเข้ามาทูล ถ้าทูตจะตั้งมีค้อยู่คอยเราพระเจ้า
 กรุงสยามกว่าจะกลับมาก็ได้ตามกำหนด ๒๗ วัน ๒๘
 วันในเดือน ๙ ค่ำเดือน ๙ การก็เป็นที่ดี ถ้า
 ทูตไม่ยอมจะรีบกลับไปเร็ว เราพระเจ้ากรุงสยาม
 ก็ได้เขียนราชหัตถเลขาตั้งสัญญาลงในแผ่นกระดาษ
 น้อยตามอย่างที่เคยมอบให้เจ้าพระยาวิจิตรมาตรา
 โภชาธิบดีไว้แล้ว จึงเทียบคำนำเรื่องแต่คำ
 ครอบหน้าท้ายหนังสือสัญญาทั้งไทยทั้งอังกฤษคล้าย
 กันอย่างในท้ายหนังสือสัญญาฝรั่งเศสนั้นแล้ว ให้
 อาตมาชมน แด่ เต็มยง อังกฤช เขียน ลงให้ ถูก ค่อง
 แด่จางเอกราชตายราชหัตถเลขาของเราพระเจ้า
 เจ้ากรุงสยามทำบดงที่คนแปลตายตามตัวอย่างเคย
 แต่ก่อน แด่จางเรียกเอาพระราชัญจกร พระโอรส
 ราชบุตร พระครูพาหุ แด่พระบรมราชโองการ
 แด่ตราสำหรับแผ่นดินประจุบันนี้ แต่กรมช่างพระ
 ภาษามาตาถวายพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้า

อยู่หัวท่านทรงประทับตรง ดายราชหัตถ์ เตชะ
 ของเราพระเจ้ากรุงสยามตามอย่างแต่ก่อน แต่
 ประทับตราประจำครั้งพระครุฑพ่าห์ แต่ตรา
 ประจำแผ่นดินประจุบันนี้ทั้งต้องนำครั้งเสร็จแล้ว
 ถ้ายุคที่มานั้นยอมเปลี่ยนก็จงเปลี่ยนไปเถิด ของ
 เครื่องราชบรรณาการถวายพระราชดำเนนทุกมอบไว้
 ก็ให้เจ้าพระยาวังษ์มหาโกษาธิบดีรับไว้คอยเรา
 พระเจ้ากรุงสยามเทอญ การที่จะรับรองประการ
 ไต ๆ ก็จงปรุชากับเด้นาบดีแล้วรับโดยสมควร
 ตามเห็นพร้อมกันนั้นเทอญ*

การใดใดในหัวเมืองชนกรมท่า . . . ก็ให้เจ้า
 พระยาวังษ์มหาโกษาธิบดี ปรุชากับพระยา
 พิพัฒโกษา พระยาราชนูประพันธ์ แต่พระยา

---

* ตรงนี้ ในฉบับเดิมเขียนหมายเลขไว้ว่า “แทรกการ
 ในกรมท่ากลาง” ความที่แทรกหามาในฉบับหอพระ
 สมุด ฯ ไม่

ราชานุประดิษฐ์ แล้วควรจะมีที่ทรงทราบว่ากต่าง
บังคับออกไปประการใดก็ให้มีไปเถิด:

การใดที่จะเกี่ยวข้องกับด้วยคนนอกประเทศ
คืออังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส อเมริกัน เยอรมัน
เจ้าพระยารัตนวงษ์มหาโกษาธิบดี บังคับบัญชาว่า
กต่างจัดแจงไปให้เสร็จ อย่าให้ผิดเพี้ยนว่าค่อ
แต่ตั้งกตั้งมาเถิด ความผู้ร้ายดักของคนนอก
ประเทศ จึงบอกจงมอบให้เจ้าพระยากรมราช
พระยาเพชรบูรณ์รับชำระตามกระทรวง เมื่อ
ชำระได้เพียงใดประการใด ก็ให้จดหมายบอกแก่
กงสุต อย่าให้คนนอกว่าได้ ว่าไม่ชำระไม่เอา
ธุระคิงนเดยเปนอนันชาติ การในกรมพระนครบาล
นั้น ให้เจ้าพระยากรมราช พระยาพิไชยบุรินทร์
แแต่พระยาเพชรบูรณ์ พระยาเพชรบูรณ์ ช่วยกันชำระ
ผู้ร้ายรายเมืองสระบุรี แแต่รายอื่น ๆ ให้ได้ค้วค้วค้ว
เสียให้ได้ แแต่กราบทูลพระบาทสมเด็จพระป็น

เกตเจ้าอยู่หัว แดกราบทูตเจ้าต่างประเทศผู้ใหญ่
 แดปฤษาท่านเสนาบดีให้เห็นพร้อมกัน ควรจะ
 ทำโทษอย่างไร ทำที่ไหนจะควรจะไม่เป็นเยี่ยง
 เปนอย่างต่อไป ก็จึงทำโทษเถิดอย่าเก็บไว้ค่อย
 เดย ผู้ร้ายรายอื่นนั้นจะกำเริบขึ้น การรักษา
 ระวังพระนคร ก็จึงจัดแจงให้กวดขันตามเคยอย่าง
 เมื่อเราพระเจ้ากรุงสยามไม่อยู่แต่ก่อน ๆ นั้น ถ้า
 การผู้ร้ายตักถุกฎ ตั้รณพินแทงคนนอกประเทศที่
 มาอยู่ ก็จึงเร่งชำระให้ไต่คดีความแต่ให้
 กรมท่านำไปพร้อมกันกับกงสุตให้เขาช่วย แล้ว
 ปฤษากันทำโทษ ฎาปรับใหม่ให้เขาโดย ส้มคว
 แก่กฎหมายแต่แบบอย่างนั้นเถิด.

การในกรมนานนั้นฝนแดง จึงตั้งแต่งเสนา
 ข้าหลวงไป จึงกำชับอย่าให้ฉ้อฉนคุมเหงว้าก
 กับราษฎรด้วยหน้าฝน ฟางตอย ที่ว่าไต่ทำแต่ไม่
 ได้ทำได้ทำเสียอะไรอะไรเลย จึงเด็อกคนดี ๆ ไม่

ใช้เจ้าถ้อยหมอกความคด ๆ โกง ๆ ตั้งไป จงคิด
อ่านเดี่ยวก่อนแต่เดิมที.

การในกรมวังนั้น การระวังรักษาที่ทงปวง
ในพระบรมมหาราชวังนี้ ให้กรมส้มเด็จพระเดชา
ดิศร กรมพระพิทักษ์เทเวศร์ กรมหลวงเทเวศร์
วัชรินทร์ กรมหลวงสรรพคดีปรีชา กรมหมื่น
มเหศวรศิววิลาส เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ พระยา
เพชรพิไชย ช่วยกันจัดแจงตรวจตราระวังรักษา
แต่ให้สำเร็จประโยชน์ทุกสิ่งทุกประการ บุตร
เด็ก ๆ ของเรา พระเจ้ากรุงสยามหลายคน ตก
อยู่ในพระราชวังนมารดาหาได้ช่วยด้วยไม่ ถ้าบ่ช่วย
ไว้ก็ให้กรมหลวงสรรพคดีปรีชา กรมหมื่น
มเหศวรศิววิลาสคิดอ่านกันให้แพทย์พยาบาลรักษา
ให้ดีเถิด ถึงจะให้หมอนอนที่บ่ช่วยไว้ก็ได้ดอก.

อนึ่งถึงพระสงฆ์มีนทบาทเวรก็ดี พระมริต
แต่จตุเวทก็ดี เทศนาข้างในก็ดี อย่าเล็ดเลย จง

ให้พระองค์เข้าไปมีบทบาทแต่เทศนาตามเคยดัง
ปรกติเถิด ไม่ควรจะหึงจะห้าม ถึงถึงห้าม
ก็อดอดตัวข้าง ห่างอดอดตัวเด่น คนที่จะต้องหึง
ต้องหวงก็มีน้อยตัวดอก จะไปกับข้าพเจ้าเกือบ
หมดไม่มีใครอยู่มากนัก ควรจะเดิกลงได้แต่เทศนา
เวรในหลวงแดนนั้นเวร เพราะเราพระเจ้ากรุงสยาม
ไม่อยู่ก็ไม่มีใครปฏิบัติ แต่ถ้าเทศนาไปเรื่องทีฟัง
อยู่ก็จะขาดไปจึงต้องงด การกุศลอื่นให้เจ้านาย
ข้างในทรงทำอยู่ตามเคยทุกอย่าง บุษบาในหอพระ
พุทธรูปแต่หอพระบรมอัฐิแต่วัดพระศรีรัตนศาสดา
ราม แต่บุษบาเทวดาได้บาตรพระปริตแต่คิณานภัส
ก็ให้ทำตามเคยทุกวัน ให้พวกลูกเธอเด็กข้างใน
จุดเทียนแต่ได้บาตรทุกเวลาด

การต่าง ๆ ระวังรักษาว่าถ้อยความในพระ
ราชวังนั้น ให้คุณปลุก คุณอรุ่ม คุณชำ คุณ
เลี้ยงยม คุณเนย พวกข้าราชการราชินิกุล แด

ท้าวอินทร์สุริยา ท้าวศรีวิศุขยา ท้าวโศภานิเวศ
แต่ท้าวเจ้าจอมมารดาองค์ ท้าวศรีวิศุขยา ปรากฏ
พร้อมกันว่ากล่าวไปให้ทั่วถึง ถัดจนทุกที่ทุกทาง
เจ้านายข้างในโดยมาก ท่านก็ทรงพระจำเริญพระ
ชนมพรรษามาก ๆ ไปแล้ว พระองค์ใดประชวร
ฉิบหายเด็ก ๆ ของเราพระเจ้ากรุงสยามป่วยไข้ ก็
ขอพระเดชพระคุณเจ้านายที่ไม่ประชวรช่วยกันเอา
ใจได้ด้วยเถิด.

การสักเลขแดงแจกหนึ่งคือคุ้มสักแดดตราภูมิ
ไพร่หลวงในกรุงเทพมหานครแต่หัวเมืองให้เจ้า
พระยานิกรบดินทร์แม่กอง แดพระยาประมวญ
ประมาณพล กรมพระสถิตย์จัดแจงบังคับบัญชา
ทำไปอย่าให้ขัดค้างค้างอยู่ได้ การแจกตราภูมิ
ก็ให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นเจ้าพระเดชาดิศร
ทรงไปตามเดิม.

ของคดี
๑๕๖๖

กรมพระยา...

อนึ่งถ้าเกิดเพลิงไหม้ขึ้นแห่งใดตำบลใดให้ช่วย
กันดับ อย่าให้เพลิงไหม้มากไปได้ อนึ่งให้ท่าน
ผู้ใหญ่ผู้น้อยทงปวงเจ้ยหุ่ฟ่งระวงระไว อย่าให้
ราษฎรในกรุงแ่ตหัวเมืองแตกตื่นเต่าฎาอะไร ๆ
ผิด ๆ ไป จงคิดอ่านระงับเสีย.

การนายด้ำนทำน้าที่ การข่างการโยธาต่าง ๆ
ในพระราชวง ให้กรมหุดวงเทเวศร์วัชรินทร์
พระยาเพ็ชรพิไชยตรวจตราดูแล การนอกพระราช
วงให้กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ตรวจตราดูแลทุกแห่ง
ทงการวัดการบ้าน ให้พระยาดิ่งหราชเคไชไชย
แ่ตพระยาดำมภพพ่ายเอาใจใส่ทุกแห่งทงในวงนอก
วงอย่าให้ดัดหย่อนแ่ตหุดอน เจ้านายฝ่ายนำฎาข้า
ราชการแ่ตพระด้งมีราชาคณะถานานุกรมบาเรียมู
ถ้าใครป่วยไข้บอกฮากการเข้ามา ก็ให้กรมหุดวง
ด้รวรพศิตป์ปรีชาจัดหมอบไปรักษา การรักษาไข้แ่ต
แ่ตให้ทานที่โรงทานนอกโรงทานในก็ให้จ่ายให้ทำอยู่

โดยปรกติ การอื่น ๆ จะว่าไปอีกก็จะไม่รู้จบตง
 ด้ใจความว่าเพราะเหตุที่เรพระเจ้ากรุงสยามไม่
 อยู่ในครั้ง^{๕๕} อย่าให้ใครผู้ใดพาโตไล่คดุมใช้การ
 ใช้ความคิดออกแอดอย่างเก่า ๆ เดยเป็นอันชาติที่
 เดียว ถ้าใครพูดใครใช้ให้คนทงปวงรู้ว่าคนนั้น
 บิดพลวแซเขื่อนไปเอง ไม่เป็นเพราะในหลวง
 ขัดขวาง ในหลวงได้แต่งตั้งไว้ให้การทงปวง
 เยนไปโดยปรกติทุกตั้งทุกประการทุกหมู่ทุกกรม
 แล้ว ขอท่านทงปวงจงทราบดังประกาศนเทย
 ตั้งณวัน ๗ ๗ ๘ ค่ำ ปีมแมเอกศก จุติศักราช ๑๒๒๑